

2. Белых С. Л. Управление исследовательской активностью ученика: Методическое пособие для педагогов средних школ, гимназий, лицеев. 2-е, испр. доп. изд. / Под ред. А.С. Обухова. – Ижевск, 2007. – 64 с.
3. Брызгалова С .И. Формирование в вузе готовности учителя к педагогическому исследованию : теория и практика: Монография. / С. И. Брызгалова – Калининград, 2004.
4. Готская И. Б. Маркетинговое проектирование методической системы обучения информатике студентов педвузов: Монография. / И. Б. Готская – СПб., 1999.
5. Дьяченко М. И. Психологические проблемы готовности к деятельности / М. Дьяченко, Л. Кандыбович. – Минск : Изд-во Беларус. ун-та, 1976. – 175 с.
6. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний ред. В. Г. Кремень. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
7. Организация и содержание научно-исследовательской работы студентов педагогических вузов: Методическое пособие. / Под ред. В. И. Богословского. – СПб., 1999.
8. Психология. Словарь / [ред. А. В. Петровский, М. Г. Ярошевский]. – М.: Просвещение, 1990. – 494 с.
9. Слостенин В.А. Формирование личности учителя советской школы в процессе профессиональной подготовки / Виталий Александрович Слостенин. – М.: Просвещение, 1976. – 160 с.
10. Стребна О.В. Готовність учителів початкових класів до діяльності з громадського виховання // Теоретичні питання культури, освіти та виховання: Збірник наукових праць. Випуск 38 / За заг. редакцією академіка АПН України Євнуха М.Б., укладач – Михайличенко О.В. – К.: Вид. центр КНЛУ, 2009. – 214 с.

УДК 371.13.02: 808.5

Ж.Д.Горіна

Південноукраїнський державний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського

АКСІОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ МІЖКУЛЬТУРНО-КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

У статті досліджується формування міжкультурно-комунікативної компетентності студентів філологічного фаху. Обґрунтовано потребу врахування такої важливої складової як аксіологізація змісту освіти.

В статтє внимание автора фокусируется на формировании межкультурно-коммуникативной компетентности студентов-филологов. Обоснована необходимость учета такой важной составляющей как аксиологический подход.

In article the attention is focused to the formation of the intercultural and communicative competence of the students-philologists. The necessity of taking into account such as important element as axiological approach.

Постановка проблеми. В сучасних умовах інтеграції України у світовий освітній й інформаційний простір, часу науково-технічної революції в галузі інформатики і комунікаційних засобів спілкування

ділянка перетину культур збільшується за рахунок появи спільного для всіх культур комунікативного смислового поля. З одного боку, стрімке зростання міжнародних контактів змушує дедалі більшу кількість українців долати перешкоди не лише власне мовного, але й культурно-ментального бар'єру між представниками різних етнічних культур (наприклад, європейською чи латиноамериканською). З іншого, міжкультурна комунікація передбачає спілкування людей, які не обов'язково повинні належати до різних національних лінгвокультурних спільнот, адже і всередині однієї культури виокремлюють мікро- або субкультури, де також мають місце культурно специфічні смисли, а представники цих субкультур (наприклад, територіальної, регіональної, вікової, статевої і та ін.) так само можуть усвідомлювати взаємну «культурну чужинність» партнера (П.М. Донець [4], О.О. Селіванова [9]). По-третє, етнічна культура українського народу існує у вигляді безлічі елементів матеріальної і духовної культур різних епох, втілених у живописі, архітектурних пам'ятках, художній літературі, піснях тощо.

Цілком природно, що система вищої гуманітарної освіти не змогла залишитися осторонь від цих перетворень. У цьому зв'язку необхідно підкреслити посилення в її змісті міжкультурного компонента з метою формування компетенції студентів, під якою вчені розуміють здатність здійснювати ефективну комунікацію в міжкультурному контексті. Щодо останнього, то він охоплює нації, окремі соціальні осередки й організації, в яких живуть, працюють і навчаються представники різних культур, полікультурні спільноти, культурні обміни, міжкультурні освітні проекти (Т.Г. Грушевицька, Д.Б. Гудков, Г.В. Єлізарова, В.В. Сафонова, О.П. Садохін, О.М. Семенов, С.Г. Тер-Мінасова, В.П. Фурманова).

Провідні зарубіжні науковці в галузі лінгвістики і лінгвокраїнознавства (Є.М. Верещагін, В.Г. Костомаров, Р. Сколлон і С. Сколлон. С.Г. Тер-Мінасова, Е. Холл) відзначають, що формування міжкультурної компетенції найбільш успішно здійснюється на матеріалі іноземної мови. Так, у дослідженні Н.Н. Васильєвої міжкультурна компетентність тлумачиться як знання життєвих звичок, звичаїв, побуту певного соціуму, знання індивідуальних мотивацій, форм поведінки, невербальних компонентів, національно-культурних традицій, системи цінностей [2]. Використовуючи термін «міжкультурна компетентність»,

І.Л. Плужник говорить про здатність взаємодіяти з людьми іншої культури, на підставі врахування їхніх цінностей, норм, уявлень, і обирати комунікативно доцільні способи вербальної і невербальної поведінки [8]. Г.В. Єлізарова під міжкультурною комунікативною компетенцією розуміє сукупність специфічних знань і вмінь лінгвістичної, соціолінгвістичної, дискурсивної, стратегічної, соціокультурної компетенції. Зазначимо, що аспект, який нас цікавить, авторка включає у зміст соціокультурної компетенції, говорячи про знання культурних особливостей носіїв мови, їх звичок, традицій, норм поведінки й етикету та вміння адекватно використовувати їх під час спілкування, залишаючись при цьому носієм іншої культури; формування соціокультурної компетенції передбачає інтеграцію особистості в системі світової й національної культур [5]. Проте останнім часом усе більше вчених схильні вважати, що саме тлумачення міжкультурної комунікації об'єктивно перестало бути належністю лише сфери викладання іноземних мов і розповсюджується на більш широке поле міждисциплінарного гуманітарного знання.

Актуальність проблеми. Формування міжкультурно-комунікативної компетентності студентів університету зумовлена, на нашу думку, низкою суперечностей, як-от: нагальною потребою педагогічної теорії і практики щодо розкриття закономірностей процесу формування міжкультурної компетентності у студентів, з одного боку, і недостатньою розробленістю лінгводидактичних технологій, з іншого; орієнтацією сучасного соціуму на утвердження компетентнісного підходу в освіті й недостатньо вираженою аксіологічною домінантою професійної компетентності випускників. Незважаючи на інтенсивність дослідження окреслених проблем, у вітчизняній лінгводидактиці вищої школи дотепер відсутні докторські дисертаційні праці, які б розкривали сутнісні засади процесу, змісту, структури, методичного інструментарію формування міжкультурно-комунікативної компетентності студента університету як інтегративного феномена. У вищій філологічній школі, зокрема в теорії і методиці викладання української мови означена проблематика розглянута дещо відокремлено від загальної модернізації теорії і практики професійної освіти (Г.Т. Кловак, Л.М. Паламар, В.Г. Пасинок, О.М. Семенов, Т.В. Симоненко).

Провідна ідея започаткованого дослідження: міжкультурно-комунікативна компетентність студента університету як педагогічний феномен становить освітній результат процесу особистісної інтеграції знань, умінь та ціннісних орієнтацій, які забезпечують готовність студента продуктивно вирішувати завдання міжкультурної взаємодії. Формування міжкультурно-комунікативної компетентності передбачає якісні зміни у ставленні студента до світоглядних домінант життя і процесу навчання в університеті на підставі становлення адекватної ціннісної картини світу, усвідомлення пріоритетної ролі діалогічного спілкування в полікультурному освітньому просторі України. *Завданням дослідження є:* обґрунтування сукупності ключових положень, які складатимуть теоретико-методологічні засади міжкультурно-комунікативної компетентності майбутніх фахівців української словесності, й аксіологізації змісту філологічної освіти в університеті.

Термін “міжкультурно-комунікативна компетентність” пов'язаний із процесом міжкультурної комунікації, дослідження проблем якої, як відомо, здійснюється переважно:

а) у контексті діалогу культур (В.С. Біблер, М.М. Бахтін, Є.М. Верещагін, В.Г. Костомаров, Ю.М. Караулов, Т.Г. Стефаненко),

б) у контексті особистісно орієнтованої парадигми мовної освіти, що втілена у формулі “мова – культура – особистість” (С.Я. Єрмоленко, Л.І. Мацько, Л.М. Паламар, О.М. Семенов, Л.В. Струганець).

На думку науковців, у межах власної етнокультури створюється стійка ілюзія свого бачення образу світу, способу життя і менталітету як єдино прийняттого. Переважна більшість пересічних носіїв української мови не усвідомлюють себе як продукт національної культури навіть у тих поодиноких випадках, коли вони розуміють, що мовленнєва поведінка представників інших культур детермінується інакшою культурою. Лише вийшовши за межі своєї культури, тобто зіткнувшись із іншим світобаченням і світовідчуттям, вони починають усвідомлювати специфіку своєї національної свідомості, бачити відмінності, спричинені так званим конфліктом культур.

Для нашого дослідження надзвичайно важливим є і уточнення сутності таких смислоутворюючих конструктів компетентнісного підходу як «компетенція» і «компетентність», які в науковій традиції або змістовно ототожнюються, або диференціюються, що призводить до

термінологічного змішування понять чи до взаємозамінюваного використання обох термінів.

Стосовно навчання рідної мови думка щодо доцільності розмежування означених дефініцій видається обґрунтованою, принаймні, з таких міркувань:

- 1) компетенція і компетентність поняття близькі, але не тотожні,
- 2) в одного і того ж носія мови вони можуть не збігатися, оскільки знання рідної мови ще не є запорукою її реального використання в конкретних ситуаціях мовленнєвого спілкування,
- 3) для їх формування можуть знадобитися різні стратегії і прийоми навчання, що залежить від індивідуальних здібностей студента, використовуваних на заняттях навчально-методичних матеріалів, кваліфікації викладача тощо.

Отже, сутнісне розмежування цих понять дозволяє більш чітко визначити мету, завдання, стратегію вивчення мови, які забезпечать не лише знання системи мови і виформовуваних на цій підставі вмінь і навичок, але й здатність ефективно послуговуватися українською мовою в різноманітних комунікативних ситуаціях.

У започаткованому нами дослідженні задля розподілу загального й індивідуального будемо розрізняти ці часом синонімічно використовувані іншими дослідниками поняття. Так, компетенція охоплює сукупність взаємопов'язаних якостей особистості (знань, умінь і навичок, способів діяльності), соціально визначених щодо певного кола проблем і процесів. Компетентність – здатність користуватися набутими знаннями, вміннями і навичками. Крім того, компетентність – це адекватне володіння людиною відповідними складовими комунікативної компетенції (мовної, мовленнєвої, соціокультурної, дискурсивної, стратегічної, предметної і та ін.), що, як бачимо, включає момент усвідомлюваного, особистісного ставлення до предмета діяльності, індивідуально набутого в процесі навчання. Отже, під компетентністю ми розуміємо інтегральну якість особистості, що виявляється в загальній здатності і готовності до мовленнєвої діяльності, заснованій на знаннях і досвіді, набутих у процесі навчання і соціалізації й орієнтованих на самостійну та успішну участь в діяльності. Компетентність завжди виявляється у діяльності, а отже, її природа є такою, що вона може проявитися лише в органічній єдності з

цінностями особистості, тобто за умови особистісної зацікавленості людини в тому чи іншому її виді діяльності.

Як було відзначено раніше, характерною прикметою сучасного комунікативного простору є щільна взаємодія представників різних макро- і мікрокультур, що сприяє швидкому обміну інформацією, адекватному і толерантному ставленню людей один до іншого, кращому взаємопорозумінню комунікативних партнерів. Такі соціокультурні фактори як інтеграція й інформатизація суспільства, здійснюючи істотний вплив на зміст освіти, визначають провідною метою останньої компетентність особистості студента, тобто його спроможність правильно розуміти мінливу реальність, адекватно оцінювати ситуацію, в якій доводиться діяти, і продуктивно застосовувати свої знання, вміння та навички. У такому контексті «міжкультурно-комунікативна компетентність» може бути потлумачена як здатність студента до ефективного розв'язання завдань у сфері міжкультурної інтеракції, що, у свою чергу, дозволяє розглядати її і як форму, і як процес мовленнєвої діяльності представників різних лінгвокультурних спільнот. Таке бачення означеної проблеми дозволяє виокремити окремі аспекти досліджуваного феномена, як-от: інформаційний, гносеологічний, інтерактивний, семіотичний, прагматичний та аксіологічний. Останній з окреслених аспектів є особливо значущим для нашого дослідження, оскільки він узгоджується з пріоритетним напрямом, широко розроблюваним у науковій парадигмі так званім аксіологічним підходом до педагогічних явищ і процесів, у руслі якого людина розглядається як найвища цінність суспільства. У контексті аксіологічного підходу (а отже, й нового осмислення змісту професійної компетентності) «компетентність» розуміють як освітню цінність, що передбачає уведення людини в загальнокультурний світ цінностей, у просторі якого суб'єкт реалізує себе і як особистість, і як професіонал. У цьому зв'язку ми поділяємо позицію провідних вчених стосовно того, що процеси ціннісного самовизначення особистості найбільш інтенсивно припадають на час університетської освіти (К.А. Альбуханова-Славська, Б.С. Гершунський, Н.С. Розов, З.Н. Курлянд, О.С. Цокур).

Отже, етнічна культура становить, як бачимо, складну систему цінностей, у якій знаходять відображення соціально-культурна діяльність, суспільні відношення окремої нації. Фундаментом будь-якої культури є

цінність. Як слушно зауважують Є.М. Верещагін і В.Г. Костомаров: «Культура як суспільне явище – це сукупність матеріальних цінностей, накопичених певною спільнотою. Культура – це продукт соціальної активності людських колективів, вона має історичну генезу і відіграє визначальну роль у становленні окремої особистості» [3, 56]. Говорячи про «мовну особистість», ми так чи інакше торкнемося категорії «світобачення» і ціннісних орієнтацій. Мовна особистість є носієм національно-культурних цінностей, які формують центральну ділянку національної картини світу, маючи різні способи мовного вираження.

Роль цінностей у житті як окремої людини, так і суспільства в цілому є надзвичайно важливою. У відповідності до них відбувається відбір інформації під час спілкування, встановлюються соціальні взаємини, формуються емоції і почуття, навички взаємодії тощо. У процесі міжкультурних контактів виявляємо найбільш відчутну різницю між тим, як сприймаються одні й ті самі цінності представниками різних культур, адже те, що для однієї нації є істотним, для іншої може бути на периферії ціннісних пріоритетів.

Нагадаємо, що аксіологічні ідеї освіти мають свою історію у вітчизняній та зарубіжній науці, зокрема в галузі педагогічної аксіології й психології. Теорія цінностей, що розглядається в педагогічній аксіології, на сьогодні вже визначила свій статус, однак продовжує залишатися однією з найдосліджуваніших проблем. Категорійний апарат аксіології включає в себе ключове поняття “цінність”, аксіологічну характеристику особистості (суб’єкта ціннісних взаємин) і загальні аксіологічні категорії, наприклад, значення, смисл, оцінка, потреба, мотивація, ціннісні орієнтації тощо [7, 24]. Цінності передають такі стосунки між людьми, які їх не роз’єднують, не відчужують людину від інших людей, від природи і від самої себе, а, навпаки, об’єднують, згруповують в осередки типу сім’я, колектив, народність, нація, держава, суспільство. Тому ціннісні взаємини виступають не чимось зовнішнім, примусовим, а внутрішнім, душевним прагненням самої людини, є її добровільним вибором.

У дослідженнях психологів зазначено, що ціннісні орієнтації особистості є чи не найважливішим компонентом структури особистості. За нашими спостереженнями, як елементи структури особистості, ціннісні орієнтації наявні фактично в усіх моделях, запропонованих психологами, оскільки саме

вони відображають відносно стійке виборче ставлення до духовних і матеріальних об'єктів як соціальних цінностей, здійснюючи значний вплив на вибір форми або мотивів поведінки. У низці фундаментальних досліджень (Б.Г. Ананьєв, І.Д. Бех) ціннісні орієнтації виступають стрижневими елементами внутрішньої структури особистості, складаючи усвідомлювані нею преференції щодо задоволення потреб і бажань. Вони закріплені життєвим досвідом, ієрархією цілей та інтересів, сукупністю соціальних установок і внутрішніх переживань, значущих для кожної людини. Водночас вони виступають і детермінантами певного типу моральних принципів поведінки особистості, забезпечуючи її цілісність, стабільність. Отже, розвинуті ціннісні орієнтації – ознака зрілості особистості, показник рівня її соціальності. Усталена і несуперечлива сукупність ціннісної орієнтації зумовлює такі якості особистості, як цільність натури, надійність, відданість певним принципам та ідеалам, здатність до вольових зусиль заради цих ідеалів і цінностей, активність життєвої позиції. Зважаючи на це, у будь-якому суспільстві ціннісні орієнтації особистості є об'єктом цілеспрямованого педагогічного впливу. Крім того, на нашу думку, головним у формуванні ціннісних орієнтацій особистості виступає акт вибору, адже людина, відбираючи явища, що її зацікавили, у будь-якому випадку орієнтується на ті чи інші цінності або систему цінностей. Скажімо, пізнавальна стадія, що передує процедурі вибору, – поява інтересу змінюється преференцією, намаганням звузати коло розглянутих проблем.

Отже, аналіз ключових проблем аксіологізації змісту філологічної освіти висуває на перший план закономірне питання щодо потреби цілеспрямованої підготовки студентів до міжкультурної взаємодії. Задля того, щоб виробити в студентів ціннісне ставлення до цінностей національної культури, слід передовсім привнести означені цінності у зміст навчання. О. М. Леонтьєв відзначає, що цінності, які склалися в культурі, є лише тоді дієвими для людини, коли набудуть для неї «особистісного смислу». Лише перетворивши цінності на особистісному рівні, людина здатна проектувати майбутнє [6].

На наш погляд, змістова лінія культурологічно зорієнтованої лінгводидактики повинна охоплювати три структурно-змістових складових діалогу культур:

– аксіологічна історико-етнографічна складова, яка охоплює елементи: а) що розкривають національну унікальність і самобутність українського народу; б) відомості про історичні закономірності процесу взаємопроникнення культурних цінностей, впливу на етнічну культуру інших культур; в) уявлення про процес створення народом національно-культурних цінностей, матеріальних і духовних, що сприяють цілісному розумінню аксіологічних реалій народної культури; г) актуалізація в освітньому процесі етноідентифікуючої функції діалогу культур, етнічної самосвідомості;

– аксіологічна історико-соціологічна складова дозволяє зануритися в соціально-історичну значущість цінностей етнічної культури, розкриває цілісну картину ролі цінностей діалогу культур українського народу на різних етапах його історії, сприяє ціннісному ставленню до процесів соціокультурної взаємодії, сприйняттю альтернативних позицій в тлумаченні подій та явищ у різних ділянках культури;

– аксіологічна культурологічна складова висвітлює культурологічну сутність цінностей як предметних утілень, артефактів етнокультури, розкриває аксіологічну природу діалогу культур шляхом формування знань про обставини творчих звершень у галузі культури, науки, спорту тощо, допомагає формуванню емоційно-ціннісного ставлення особистості до аксіологічних реалій діалогу культур, зокрема такої істотної характеристики як самобутність.

Аксіологічна позиція викладача щодо формування міжкультурно-комунікативної компетентності у студентів полягає в тому, щоб:

а) стимулювати ненав'язливий інтерес до сприймання образу світу в усьому розмаїтті мов і культур, до реалій чужої ментальності та іншої культури;

б) навчити студентів умінням орієнтуватися у феноменах ментальності інакшого способу життя під час діалогу рідної та іншої культури;

в) розвинути здатність до взаємодії і співпраці з представниками інших макро- і мікрокультур в умовах процесу глобалізації;

г) сприяти виробленню толерантного ставлення до іншої системи культурних цінностей.

Аксіологічний компонент міжкультурно-комунікативної компетентності ґрунтується на ставленні студентів до цінностей діалогу культур. З цією метою ми вирішили з'ясувати, як опитувані розуміють категорію цінності, наприклад, порівнюючи власну систему цінностей із системою цінностей полікультурного середовища. Водночас зауважимо,

що саме визначення базових цінностей будь-якої етнокультури навіть при їх усвідомленні є вельми схематичним і приблизним, а отже, надзвичайно складним процесом. Тому, за нашим переконанням, для кращого розуміння національно-культурних особливостей ціннісних відношень у культурі слід звернутися до універсальних концептів.

Розглянемо результати проведеного опитування. Так, аналізуючи концепт «Бог», можемо говорити про схожість уявлень респондентів. Пріоритетними для української національної свідомості ідеями про Бога виступають стереотипи добра, любові, милосердя, порятунку, справедливості і покарання. Концепт «доля» пов'язаний зі значенням фатальності, смиренності або ж непередбачуваності і некерованості людиною, що свідчить про підвищений емоційний заряд поняття. Так само яскравим емоційним забарвленням характеризується концепт «душа», який, до речі широко представлений і в метафоро-метонімічних втіленнях самої семантичної системи української мови, і в намаганнях носіїв мови закріпити за цією невідчужливою безпосередньому спостереженню сутністю цілком конкретні, відчутні властивості, як серце, мрія, релігія тощо. Для української ментальності поняття «туга» пов'язане із невизначеним почуттям провини, має яскраву національно-культурну специфіку передовсім в аспекті можливості реалізувати (не реалізувати) себе відповідно до найвищих моральних цінностей.

Отже, у концептосфері українського народу наявні концепти «Бог», «доля», «душа», «туга» є ключовими цінностями етнокультури. Аналіз відповідей студентів дозволяє дійти висновку про те, що сфера використання означених понять торкається в основному абсолютних ціннісних характеристик і моральних суджень. Причому розглянуті схожості та відмінності у визначенні цих концептів дозволяють говорити і про те, що студенти не тільки спроможні досягнути задані ззовні ціннісні орієнтири. Кожен є індивідуальністю, особистістю, яка володіє здатністю усвідомлювати і рефлексувати власні цінності, порівнювати, оцінювати себе та іншого, проектувати майбутнє. Саме в цьому ми бачимо, що відбувається зсув пізнавального мотиву на мету, усвідомлення того факту, що при розв'язанні професійних завдань, пов'язаних із міжкультурною комунікацією, компетентному спеціалістові для ефективної взаємодії необхідно вміло оперувати знаннями про систему цінностей, прийнятну в рідній культурі.

Водночас розуміння і повага до відмінностей в ієрархії системи цінностей інших людей стають і визначальними особистісними потребами.

Отже, механізм привласнення цінностей культури особистістю студента в процесі формування міжкультурно-комунікативної компетентності можна подати таким чином: навчально-пізнавальна діяльність студентів, пов'язана з їхньою орієнтацією у світі цінностей етнокультури → інтеріоризація цінностей культури → ціннісна рефлексія індивідуальних особистісних смислів → трансформація цінностей культур у мотиви мовленнєвих дій.

Підсумовуючи викладене, відзначимо такі основні моменти.

Теоретичний аналіз досліджуваної проблеми виявив, що в сучасних умовах модернізації освіти в Україні компетентнісний підхід розглядають як одну з умов оновлення освітянської галузі, що дозволяє ліквідувати розрив між когнітивним, діяльнісним і особистісним розвитком майбутнього фахівця. Природа компетентності за своєю суттю є інтегративною, адже, будучи продуктом навчання, вона не стільки впливає з нього безпосередньо, скільки є наслідком особистісного саморозвитку індивіда. У ході дослідження були встановлені сутнісні ознаки компетентності: діяльнісний характер узагальнених умінь у поєднанні з предметними вміннями і знаннями в конкретних ділянках. Компетентність виявляється в органічній єдності з цінностями людини у вмінні зробити вибір. Аналіз понять «компетенція» і «компетентність» дозволив розмежувати ці синонімічно використовувані терміни за ознакою індивідуального і загального та визначити пріоритетною компетентність – володіння людиною відповідною компетенцією, що включає усвідомлюване, особистісне ставлення до неї і до предмета діяльності, індивідуально набутих у процесі навчання. Однією з першорядних педагогічних умов розроблюваної нами концепції міжкультурно-комунікативної компетентності є аксіологізація змісту філологічної освіти, що, у свою чергу, передбачає і нове осмислення професійної компетентності як освітньої цінності. У нашому дослідженні ми розмежуємо поняття «міжкультурна компетенція», як ресурсна якість, і «міжкультурна компетентність», як особистісне новоутворення, і тлумачимо термін «міжкультурно-комунікативна компетентність» як інтегративну якість особистості, що характеризується сукупністю

спеціальних знань, міжкультурних умінь і системою ціннісних орієнтацій, необхідних для розв'язання фахових завдань в умовах міжкультурної взаємодії у стилі співпраці і толерантності.

Лінгводидактична інтерпретація аксіологічного потенціалу етнокультури, на нашу думку, робить можливим: вибір адекватної стратегії мовленнєвої поведінки і діяльності в ситуаціях міжкультурної інтеракції, прийняття інакшої порівняно зі звичною манери поведінки, толерантне сприйняття альтернативних позицій у трактуванні подій та явищ, які належать різним етнокультурам; дозволяє адекватно орієнтуватися в полікультурному просторі, створюючи передумови для професійно-продуктивного вияву міжкультурної компетентності як у стандартних, так і почасти непередбачуваних ситуаціях міжкультурної атрибуції.

У перспективі плануємо розробити методологічне підґрунтя концепції міжкультурно-комунікативної компетентності студента філологічного профілю в освітньому полікультурному просторі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бацевич Ф. С. Словник термінів міжкультурної комунікації. / Ф. С. Бацевич – К. : Довіра, 2007. – 205 с.
2. Васильева Н. Н. Личностно-ориентированная межкультурная коммуникативная технология обучения студентов: автореф. дис. На здобуття ступеня канд. пед. наук. спец. – Ростов-на-Дону, 2000. – 21 с.
3. Верещагин Е. М. Язык и культура. / Е. М. Верещагин, В. Г. Костомаров – М. : Наука, 1993. – 103 с.
4. Донец П. Н. Основы общей теории межкультурной коммуникации: научный статус, понятийный аппарат, языковой и неязыковой аспекты, вопросы этики и дидактики. / П. Н. Донец – Харьков : Штрих, 2001. – 386 с.
5. Елизарова Г. В. Культура и обучение иностранным языкам. / Г. В. Елизарова – М. : Каро, 2005. – 352 с.
6. Леонтьев А. Н. Деятельность. Сознание. Личность. / А. Н. Леонтьев – М. : Политиздат, 1975. – 304 с.
7. Котова И. Б. Педагог: профессия и личность. / И. Б. Котова, Е. Н. Шиянов – Ростов-на-Дону: Изд-во Ростовского университета, 1997. – 144 с.
8. Плужник И. Л. Формирование межкультурной коммуникативной компетенции студентов гуманитарного профиля в процессе профессиональной подготовки: автореф. дис. На здобуття ступеня д-ра пед наук. спец.– Тюмень, 2003. – 43 с.
9. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія. / Селіванова О. О. – Полтава : Довкілля – К, 2006. – С. 346 – 349.